

שם הפעילות: הזכות בשירות

הכותב/ת: אייל מור יוסף (עורך)

מתוך חוברת הכנה לצה"ל: "מנהיגות ומעורבות בקרב בני הקיבוצים"

ערכים ומטרות הפעילות

הבנה כי אדם יוצא נשכר משירות משמעותי שמציב בפנים אתגרים שונים, שיש בהם למידה ועשייה.

קהל יעד

חברת הנעורים

משך הפעילות

כשעה

רשימת ציוד ועזרים

סרגל שנות חייו של אדם, כלי כתיבה, נספח - "מגש הכסף- לא קורבנות של אף אחד" - [לחצו כאן](#)

מערך הפעילות

חלק א':

יש להכין מראש ציר שנים על דף גדול, המתאר את מהלך חייו של אדם ממוצע בישראל.

שלב ראשון:

בקש מהחניכים למלא כרצונם את מהלך חייו של אותו אדם- מה הוא עושה בכל נקודה בחייו (בר מצווה, שירות צבאי, טיול להודו, חתונה, לימודים...)

שלב שני:

בקש מהם להוסיף על הציר- מהן החוויות העמוקות שהאדם חווה בכל אחד מהשלבים? (אחריות, כיף, חופש, מחוייבות, אהבה, סקרנות, מרדף אחרי כסף...)

שלב שלישי:

כמה אנשים אתם מכירים שסטו לרגע מהמסלול הזה- ולא הלכו בו כמו כולם? (תנו דוגמאות: התמכר לסמים, עבר לגור באוטובוס, עשה אקזיט וחי בהונולו... מה היתרונות של יציאה מהמסלול? מה החסרונות? מה זה מאפשר לך לחוות?)

חלק ב'

קוראים ביחד את הקטע- "מגש הכסף- לא קורבנות של אף אחד".
דיון:

- מה אתם חושבים?
- האם שנת שירות ושירות משמעותי (כלומר: לא רק "לסיים עם זה כמה שיותר מהר"- אלא לבחור בשירות מתוך משמעות) הם ויותר שאתה צריך לעשות, או באמת זכות כמו שכתוב בקטע?
- איך אתם מרגישים ביחס לזה?

לסיכום, שנת שירות היא עולם תוכן עצום, שכדאי להתעניין בו, וכך גם שירות צבאי שהוא משמעותי: קצונה, פיקוד, קרבי לבנים ולבנות... שירות שאתה נותן בו את המקסימום, וגם מודע לעצמך תוך כדי. הרווח והזכות הם גדולים, וחשוב לדמיין את השנים האלה כחד פעמיות, חוויה שלא תחזור על עצמה, ואתם עשויים להרוויח מהזמן הזה הרבה מאוד... תחשבו על זה!

תובנות ודגשים חינוכיים

תהליך החינוך בהכנה לצה"ל נעשה בהליך התנסותי, הדרגתי, שהצלחה בכל שלב נותנת לחניכים תחושת מסוגלות ורצון לעמוד באתגרים נוספים.
תוכנית ההכנה לצה"ל בתנועה הקיבוצית בנויה משני עמודי תווך מרכזיים – הראשון ביניהם הינו ההכנה הפיסית והשני- ההכנה המנטאלית.
בהכנה הפיסית, חשובה קודם כל ההבנה הבסיסית כי אימוני הכושר הגופני הינם מתודה בלבד, ואין הדבר מהווה מטרה. האימון הפיסי הוא אחד מהגורמים האטרקטיביים מבחינת החניכים, במחשבה שרבים מהחניכים לא יצטרפו לתוכנית חינוכית, אך ההגדרה "תוכנית לכושר קרבי" תגרום להצטרפותם. הרעיון המרכזי הוא לייצר אצל החניכים תחושת מסוגלות, התמדה לאורך זמן, והכרות עם היכולות שלהם לעמוד בפני קשיים שיוצבו להם בתהליכים הקדם צבאיים ובצבא עצמו.

ההכנה המנטאלית שזורה כחוט השני בתוכנית השנתית, והיא צריכה להיות ביחס כזה, שמצד אחד נשמר הקשר בין נושא אחד למשנהו, ומצד שני לא נקטע רצף האימונים הפיסיים הקשור בתוכנית.
היחס שאנו ראינו כנכון, הינו מערך ערכי אחד על כל שלושה אימוני כושר קרבי, כלומר בערך פעם בשבועיים.
להכנה המנטאלית מספר תחומי משנה:

☒ **תחום המוטיבציה**- עוסק בעיקר בדרכון החניך לשירות משמעותי בצה"ל

- ☒ **תחום אינפורמטיבי** – כולל בחובו את הידע המהימן (לא שמועות) הדרוש למלש"ב כדי להתמודד עם הליכי הגיוס, בחירת יעד הגיוס, אופי המסגרת הצבאית וכו'
- ☒ **תחום ערכי** – זהו לב ליבה של התוכנית. התחום הערכי, אשר אנו רוצים לחזק אצל קבוצת הנעורים בקיבוץ, הינו הגורם המשמעותי ביותר באם חניכנו יתמידו בשירות משמעותי בצה"ל או לא. בתחום זה ברצוננו לחזק ערכים אוניברסאליים וערכים ספציפיים לחברה הישראלית ולצה"ל. בכלל זה, ראיית השירות הצבאי כמרכיב חיוני בתפיסת האזרח הבוגר והפעיל בחברה.
- ☒ **למידת שפה** – שדה הפעולה בצבא מורכב מעולם מושגים חדש, שבו למרכיב האנושי מקום חשוב. השתלבות הפרט במערכת מצריך זמן הסתגלות למקום ולשפה החדשים ויש לתת את הדעת על כך בהכנה, ובתחילת התהליך הצבאי.

עקרונות מנחים

1. **אמונה בדבר** – תוכנית זו יוצאת מנקודת מוצא, כי כל נער ונערה במדינת ישראל, יכול וצריך לעשות שירותי משמעותי בצה"ל או למען החברה הישראלית.
2. **הקבוצה** - אנו מאמינים כי תוכנית מסוג זה, יש בה כדי לתת פן ערכי משמעותי בחברת הנעורים, ולייצר אמירה ברורה סביב עקרונות וערכים חברתיים שנשחקו בעשורים האחרונים.
3. **תחליף** - אנו רואים בתוכנית זו תחליף חינוכי משמעותי למה שהפך להיות שגרת יומם של בני הנעורים בקיבוצים (פחות פויקה יותר אמירה ערכית)
4. **חיבור** - אנו רואים בתוכנית כלי לחיבור בין מדריך הנעורים, בוגר צבא (או שירות לאומי), לבין קבוצת הנעורים אשר גם אם נראית אדישה, הנושא נוגע לנימי נפשה.
5. **דוגמא אישית** - התוכנית בנויה על כך שמדריך הנעורים, בוגר צבא (או שירות לאומי), יוביל את קבוצת הנעורים למצב של מוכנות ואכפתיות כלפי שירותם הצבאי, דרך עקרון הדוגמא האישית.
6. **קבוצה** – לקבוצה, לאווירה שהיא מייצרת, ולקשרים שבתוכה, יש השפעה רבה על הפרטים שמרכיבים אותה, גם בהנעה למוטיבציה, ובהמשך לרגעי התמודדות עם קושי ומשבר.